

Arbetsplan

ARBETSPLAN LEMLANDS KOMMUN, DAGHEMMET SALTKRÅKAN

Innehåll

Förord.....	2
Inledning.....	2
1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund.....	3
1.1 Målsättningar för verksamhetsåret	3
2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster	4
2.1 Barnantal och avdelningar	4
2.2 Ledning och personal.....	4
2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider	5
3 Jämlikhet och jämställdhet.....	6
4 Hållbar utveckling.....	7
5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande	8
6 Välbefinnande.....	9
7 Leken.....	9
8 Arbetssätt och lärmiljöer	10
8.1 Mångsidiga arbetssätt	10
8.2 Lärmiljö	11
8.3 Språkutvecklande arbetssätt	12
8.4 Pedagogisk dokumentation och planering.....	12
8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens.....	13
9 Omsorg, kost och vila	14
9.1 Omsorg	15
9.2 Kost.....	16
9.3 Vila	16
10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen	18
11 Förundervisningen.....	18
12 Stöd för utveckling och lärande.....	20
12.1 Allmänpedagogiskt stöd.....	21
12.2 Specialbarnomsorg	22
13 Samarbete med vårdnadshavare.....	24
14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen och till skolan	25
15 Arbetet med utvärdering av verksamheten	26
16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning	26

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje enhet fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på enheten. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort om man omformar mallen.

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna. Varje barn har rätt till lärande som kännetecknas av uppmuntrande respons och öppet bemötande. God omsorg är grunden för barnets välmående och lärande och är en viktig del i den dagliga verksamheten. Barnet ska bemötas utifrån sin egen identitet, sina egna förutsättningar, erfarenheter, upplevelser och tankar.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

- Möjlighet till fri-och ledd lek i en trygg och inspirerande miljö både inne och ute.
- Grunden tas från läroplanen för Åland.
- Tydlig struktur i den ledda leken.
- Utgående från individ men även från gruppspektiv.
- Barnets åsikt och tankar ska kartläggas.
- Kontinuerligt utarbetas och vidare utvecklas.
- Öppen kommunikation mellan vårdnadshavare och daghem.
- Huvudsakliga ansvaret för lärandet ligger på vårdnadshavarna.
- Daghemmet ska stödja hemmet.
- Daghemmet ska tillgodose de grundläggande/primära behoven.
- Närvarande vuxna.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Kommunens gemensamma målsättning är att påbörja arbetet med att implementera den nya läroplanen.

Personalen skall inskolas i den nya planen.

På Daghemmet Saltkråkan arbetar vi ytterligare mot målsättningarna:

- Pedagogisk dokumentation för att tydliggöra lärostigarna.
- Göra barnen mer delaktiga i verksamheten och planeringen, utvärdera sin egen utveckling.
- Digital dokumentation av barnens utveckling.
- Ökar dokumentationen av verksamheten.
- Temahelhet: Miljöansvar & hållbarhet.
- Social kommunikation mellan barn: Multilitteracitet och digital kompetens.
- Resiliens, tid för återhämtning.

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

Storskogen, 21 barn. I nuläget 14 st. tel: 0457-3451056

Skogsglantan, 12 barn. I nuläget 9 st. tel: 0457-3453335

2.2 Ledning och personal

Daghemsföreståndare, tel.nr: 018-54056

Barnomsorgsledare, tel.nr.: 018-349445

Speciallärare i i barnomsorg tel.nr.: 0457 342 5053

Utbildningschef SÅUD, tel.nr: 018-328717

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Verksamheten pågår hela året, 1.8 2022 -31.7-2023, och utgår från barnens intressen och behov.

Vi följer årstiderna och gör olika mindre satellit projekt där emellan.

Vårdnadshavarmöte hålls under höstterminen 8.9–22 och vårdnadshavarsamtal för det enskilda barnet minst en gång per år.

Planeringsdagar för personalen hålls två gånger per termin.

Hålltider för den dagliga verksamheten

(tider för måltider, eller andra viktiga tidpunkter för verksamheten):

September-gruppdynamik

Oktober- Höst

November- Farsdag

December-Vinter, jul

Januari-Vinter

Februari-Allahjärtans dag, sapere, konsistens -och smak projekt i samarbete med köket.

Mars-Vår

April-Vår, Skolbesök för blivande ettor.

Maj-Morsdag ,utflykt, Skolbesök för förskolegruppen.

Juni-Sommar

På lilla sidan, Skogsglántan arbetar vi med pedagogisk dokumentation vid samlingarna som vi håller några gånger i veckan. Där dokumenterar vi vad som hänt den dagen och barnens tankar. Vi är aktiva i barnens lekar och funderar tillsammans med dem på vår omvärld. Vår verksamhet genomsyras av demokratiska värderingar ex. Stå i kö, vänta på sin tur, m.m

I övrigt uppmärksammar vi födelsedagar, högtider och andra viktiga datum som ligger barnen nära. Vi går till skogen regelbundet, har rörelse-stunder med barnen och verksamhet som berör olika lärområden.

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare.

- Personalen engagerar sig i barnens lekar, tankar och funderingar.
- Personalen utvärderar sitt arbete och pedagogiken som används i verksamheten kontinuerligt.
- Personalen ser till att alla barn har tillgång till och möjlighet till olika lekmiljöer och tillför nytt material i takt med barnens lärande.
- Personalen föregår med gott exempel och handleder barnen utefter mognadsnivå.
- Materialet på avdelningen finns i barnens höjd och barnen kan fritt välja vad de vill jobba med.
- Personalen jobbar fortlöpande med att hålla miljöerna i daghemmet lockande till lek och inspiration.

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

- En hållbar livsstil beaktas i all verksamhet på Saltkråkan
- Lokala, närproducerade och ekologiska matvaror i matlagningen i så stor mån som möjligt
- Barnen vistas i skogen med jämna mellanrum och får lära sig hur man tar hand om naturen som vi lever i. De får ta ansvar genom lärande uppdrag och får således en känsla av möjlighet till påverkan.
- Vi jobbar kontinuerligt med att skapa förståelsen för hur naturens kretslopp ser ut och fungerar. Vi reder också ut hur olika val påverkar naturen framöver, m.m.
- Vi visar barnen att samhälle, natur och människor påverkar varandra och samtidigt är beroende av varandra.
- Visar barnen vår resursanvändning vid olika delar av dagen. Samt använder mycket återbrukat material.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetsätt och strukturer som främjar delaktighet.

Barnen får vara med och påverka samt tycka till. Ex. Genom röstning.

All verksamhet styrs av barnens tankar och den nya planen som grund.

- Genom dokumentation och bekräftelse av barnens tankar tas de tillvara och dokumenteras. Barnen ser att vi tar vara på deras tankar och att deras utveckling blir synlig.
- Genom sagotering kan vi få nya perspektiv på vår verksamhets uppbyggnad och barnens egna tankar. Ex. Som rapporten Rådde utgiven av landskapsregeringen utgår från; frågor som barnen fått svara på genom att rita och skriva utan vuxenstyrning.
- Vi anordnar samlingar där alla barn ska få möjlighet och få synas, höras och bli hörda. Vi diskuterar och tar beslut tillsammans.
- Vi väntar in barnen när de pratar och visar således barnen hur man för en respektfull och positiv kommunikation. Vi vuxna är förebilder.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodose. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna. Barnet ska ges möjligheter till att utveckla sin medkänsla med andra och sin självmedkänsla. Ledord inom verksamheten är vänlighet och omtanke mot sig själv och andra, att skapa positiva relationer och skapa engagemang. Ett lösningsfokuserat förhållningssätt där personalen fokuserar på tidigare framgångar och det som fungerar, barnets styrkor, lösningar i samarbete med barnet och vårdnadshavarna samt de dolda resurser barnet har ger förutsättningar till att skapa trygga vuxna och barn.

- Genom grundvård och rutiner så får barnen en grundtrygghet.
- Bemöta barn och vuxna på ett likvärdigt sätt.
- Positiva känsloupplevelser och kommunikation.
- Empati.
- Tid för vila och återhämtning.
- Vi arbetar aktivt med ämnet kompisar, hur man är en bra kompis. Text Hur man pratar och betar sig mot andra.

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

- Tydlig och planerad men flexibel dagsstruktur.
- Material i barnens höjd och fri tillgång skapar kreativitetslust.
- Personalens bemötande mot varandra skapar barnens sociala klimat.
- Rörelse i leken tillåts och tillåts utmana (grov- & finmotorik).
- Främja motoriken (skogen, gympa och stranden).
- Glädjefyllda lekar.

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt. Några viktiga strategier för verksamhetens arbetssätt är, förutom variation, betydelsen av lärandesituationen, att utmana och stötta barnet i sitt lärande och att vidareutveckla sitt eget kunnande inom en mångfald av områden med syfte att stödja barnets idéer och utveckling. Pedagogiska arbetssätt såsom upplevelsepedagogik, autentiska lärmiljöer kombinerat med möjlighet till fysisk aktivitet och interaktion skapar positiva upplevelser av lärande och motiverar barnet.

Mångsidiga arbetssätt förutsätter mångsidiga lärmiljöer som beaktar barns behov av att röra på sig. Fysisk aktivitet inom barnomsorgen handlar oftast om fysiskt aktiva lekar. Fysisk aktivitet spelar en viktig roll i barnets utveckling och har kopplingar till barnets fysiska tillväxt, utveckling och lärande. Barnomsorgen spelar en viktig roll i främjandet av varje barns rätt till en hälsosam utveckling och det behöver därför finnas gott om tillfällen för fysisk aktivitet inom barnomsorgen.

- Levande lärmiljöer som utvecklas efterhand.
- Utgår från proximala lärandenivån hos barnet.
- Jobbar utifrån multimodala arbetssättet.
- Regelbundna rörelsestunder insatt i verksamhetens schema.
- Uppmuntran till fysisk rörelse ute på gården med engagerad personal.
- Naturlig rörelse genom leken och fröflyttningslekar „sångelekar.
- Hitta rörelseglädjen och sånglusten hos de små och stora.

8.2 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen. Lärmiljöerna ska erbjuda barnet olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fysiska aktiviteter, lekar och spel, men också till vila samt lugn och ro.

De vuxna i lärmiljön är viktiga för att ta tillvara möjligheter för lärande utifrån barnets intresse. Barnet får möjligheter att utforska, upptäcka och erfara världen omkring sig genom kompetent personal som kan urskilja, bekräfta och utmana barnets lärandeprocess. Personalens goda relation till barnet är också centralt för att skapa en bra lärmiljö.

Varierande miljö, barnens intressen, inbjudande, utforska tillsammans.

Leken skall vara vår arbetsmetod så att barnen får testa på olika roller i lekar och interaktioner.

Genom leken lär sig barnen förstå olika känslor och empati och att träna på konfliktlösning och öva på att uttrycka känslor.

Genom att lyssna på barnen så kan vi vuxna vara med och assistera med olika önskemål.

Vi diskuterar även varför man inte kan uppfylla önskemål som barnen har.

Träna sociala färdigheter, i grupp eller med ett barn. Vi diskuterar och fantiserar om hur saker kan vara och inte vara. Vi stöder barnen i leken och diskuterar vad som är rätt eller fel.

Vi strävar mot en varierande och inspirerande lekmiljö.

Vi leker inne, ute, i skogen och på stranden. Barnen leker i små eller stora gruppen.

Barnen får också lov att vara själva eller om de vill vara delaktiga.

Specialpedagogen kommer på besök och har med sig något rolig och spännande.

Vi strävar till att utveckla lekmiljöerna utifrån barnens önskningsar tex bygga ett ute kök vid sandlådan och ett stall till kapphästarna, djungelrum har även önskats.

Andra önskemål när vi diskuterat är; kaffemaskin, robotarm, Micro, lasersvärd.... det senare diskuterade vi att det är ett vapen och inte tillåtet på dagis.

8.3 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematiskt, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Barnens process mot att bli läsande individer påbörjas i högläsningen. Barn kan redan från tidig ålder förstå att tecknen och bilderna på pappret berättar något som sedan kan läsas upp eller berättas om och om igen. I barnomsorgen ska barnet möta en stimulerande läsmiljö. För att skapa en sådan behövs miljö, där barnet läses för och det finns tid för läsning, där barnet ser att vuxna läser och där de uppmuntras att interagera med text som finns i de miljöer där barnet vistas. För en god språkutveckling hos barnet behövs en gemensam förståelse med hemmet för hur man som förebild påverkar barns utveckling till läsare. Här är också vårdnadshavarna och andra vuxna runt barnet en viktig resurs som läsande förebilder eftersom barn som ser vuxna och äldre barn läsa eller använda texter på olika sätt utvecklar en uppskattning för använda tryckta material och kan komma att använda tryckta material själv i större utsträckning.

- Vi kommunicerar på ett medvetet sätt med barnen så att språket kan utvecklas. Vi diskuterar och använder tiden på daghemmet till dialog där vi tänker på vad och hur vi uttrycker oss på ett mångfacetterat men förståeligt sätt.
- Vi läser för barnen och diskuterar kring boken. Om något barn kan läsa så uppmuntrar vi det och de får läsa för oss. Vi har böcker till förfogande och synligt.
- Barnen har en egen tid med böcker före verksamheten och vilan.
- Bibliotekarien besöker oss med jämna mellanrum
- Vi använder oss av boksamtal
- Vi rättar inte barnen men kan upprepa meningar/ord med rätt uttal ex.
- För diskussioner med barnen om smått och stort
- Vi sjunger och rimmar.
- Jobbar med munmotorik och språkljud

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

Personalen kommer att delta i fortbildning utifrån den nya läroplanen under året fram till 2025.

Landskapsregeringen ger ut anvisningar för användandet av den digitala lärloggen som skall ersätta Axet. Denna funktion ska göra utvecklingen hos barnet mätbart. Detta implementeras efter fortbildning i ämnet.

Varje barn skall ha en individuell läroplan som skall utvärderas varje termin.

Under personalmötena diskuteras barnen och kontinuerlig diskussion mellan personal och föräldrar dagligen. Vi dokumenterar barnens närvaro och vad de har fått för uppgifter eller vad vi gjort under dagen.

Vi använder kalendrar till dokumentation och information till föräldrar och verktyg för att återknyta till dagens händelser för vårdnadshavarna.

Barnens teckningar, sagotering, bilder (i barnens höjd) på verksamheten bidrar till synliggörandet av barnets/barnens lärtigar. Vi skriver barnets namn och datum för att visa att deras arbete har ett värde.

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggör kvalitativ inläring i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns

lärande.

- Programmering, beebot. Programmeringspel, barnen är spelpjäser.
- Olika pedagogiska appar på Ipaden som bidrar till att vidareutveckla barnens kunskande .
- Ipad som arbetsmaterial för barnen..
- Personalen använder dator och Ipad som en del av undervisningen i verksamheten.
- Göra filmer.
- Skulle behövas med fortbildning inom ämnet.
- Ta reda på var som är sant och inte på riktigt när man ser på film, internet (källkritik).
- Telefonen som redskap, dokumentera m m.

9 Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov,

- Under inskolningen används föräldern som en trygg bro över till daghemmets verksamhet innan barn och personal hunnit knyta an.
- Genom sociala berättelser och diskussioner kring hur en bra vän är, gemensamma regler och trivselramar
- "Oxytocin duschar" till barnen bygger på biologiska anknytningsfunktioner
- Alltid en tillgänglig trygg famn och ett lyssnande öra.
- Att lyssna in, se behoven och tillgodose dessa, samt vara en förebild för barnen
- I vardagsrutinerna sitter en stor del av tryggheten, att alltid veta vad som förväntas av en
- Bildstöd och konkret material, kognitivt stöd
- Barnen får en tid och en möjlighet att få träna på och erövra delar av rutinerna och främja till självständighet därigenom

men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. Närproducerade råvaror används i så stor utsträckning som möjligt och matsvinn undviks. Hälsosamma och allsidiga huvudmål och mellanmål av hög kvalitet främjar barnens välbefinnande och hälsa. Maten ska erbjudas tillräckligt ofta under dagen. Maten som barnet behöver påverkas både av barnets individuella behov och längden på barnets närvaro under dagen i barnomsorgsverksamheten.

- Positiva upplevelser
- Vuxna fungerar som förebilder och använder sig av tallriksmodellen samt uppmuntrar till att våga smaka på nya ingredienser/maträtter.
- De vuxna ska respektera barnets signaler på mätt/färdig. Samt undvika negativa kommentarer.
- Tillåta barnen upptäcka maten med alla sina sinnen.
- Främja barnet att använda bestick vid måltider, sätta ord på nya saker och begrepp.
- Ta vara på lusten till att äta och smaka på olika maträtter.
- Samtal om matens härkomst och från jord till bord.
- Barnen bör ges utrymme att vara med och duka vid förskoleålder.
- Diskussioner om näringstät mat vs. Snabba kolhydrater.
- Vi uppmuntrar barnen till gott bordsskick.
- Vi tränar på att ge varandra matro, tackar kocken för maten när alla vid bordet är färdiga.

De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt.

- Diskussion med barnen om vad som är vila och varför man behöver det.
- Försöka möta hemmets önskemål om vilan för att underlätta hemma.
- På avdelningen skogsglantan för barn mellan 1–3 år ordnas vilan mellan 11.45–12.40 ca. Alla barnen vilar eller sover dessa minuter som obligatorisk vila. En del av barnen har fasta tider som vårdnadshavarna har angett som vilostund. Barnen vilar inne på madrass eller ute i vagnen. Ljudsaga på under vilan. De barn som behöver en vuxen nära för att känna trygghet och kunna somna har möjlighet till det.
- På avdelningen Storskogen för barn mellan (4-6år) har man vilan inne på madrasser med en ljudsaga på under vilostunden. De vilar ca 40 minuter med den yngsta gruppen medan de andra grupperna har sin verksamhet. Barnen som har verksamhet har möjlighet till återhämtning genom att koppla av med en bok i myshörnan eller bara ta det lugnt före verksamheten. Vårdnadshavarna bestämmer hur länge deras barn får sova. Har barnen behov så får de gå ifrån till soffan i vilorummet och vara ifred en stund.

10 Arbetet med förverkligande av läroområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem läroområden.

Dessa fem läroområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika läroområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Läroområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer
- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med läroområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

- Barnens och personalens intressen.
- Lärande i vardagen, vardagssituationerna.
- Värdegrundsarbete och diskussioner med barnen.
- Utgår alltid från den proximala utvecklingszonen hos barnet.
- Utforskar genom lek, rörelsestunder, målande, utforskar olika element och material. Sångstunder med och utan instrument, m.m

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma läroområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även

om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

Under förundervisningsåret genomför speciallärarna i barnomsorg i samarbete med lärarna i barnomsorg en kartläggning kring barnets utveckling och lärande. Kartläggningen görs som ett komplement till det som redan dokumenterats i barnets nya dokument lärloggen. Axet finns ännu som dokument eftersom lärloggen ännu är under utveckling. Utifrån kartläggningen planeras förundervisningens innehåll och eventuella specialpedagogiska insatser för enskilda barn.

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnen för livet men även nuet. För fortsatt lärande och Utbildning. Verksamheten skall enligt Landskapsregeringen fortgå 4 timmar per dag på de dagar som Landskapsregeringen fastställt.

Förundervisningen kan således bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet eller separat.

På Saltkråkan så bedriver vi verksamheten både ihop och separat eftersom det pedagogiska arbetet fortgår under hela dagen.

Under dagen har vi samling som görs i samlingsrummet eller under lunch och även också under mellanmålet då barnen sitter på sina matplatser och vi använder whiteboardtavlan till ritprat.

Ritprat är en arbetsmetod för att tydliggöra innehållet i det man pratar om. Vi sjunger och tar reda på vilken dag det är och månad. Vi har en stor kalender för att synliggöra dagarna, månaderna och barnens födelsedagar.

Efter lunch när de yngsta på avdelningen sover så har vi delat in dagarna med;

-Spel och pussel

- skapande, kultur och estetiska uttrycksformer

-Matematik, hållbarhet och utforskande

-Svenska, kultur, samhälle, mångfald

-Motorik, kropp, hälsa och utveckling

Till skogen 1ggr/veckan

-Komma i kapp med missade uppgifter.

-Barnkonventionens böcker.

-Utelek alla dagar.

Motoriken har vi oftast tillsammans. Vi balanserar, leker och fantiserar så att rörelsestunderna skall upplevas som glädjefulla. Barnen skall få känna glädje att få röra sig på många olika sätt.

Vi tar vara på barnens önskemål och bestämmer även tillsammans vad vi skall göra. Vi använder motorikprogrammet Miniröris som görs till musik. Vi använder kommunens samlingsal och vår egen avdelning men även ute till våra motorikstunder.

Separat från 5 årsgruppen så har vi matematik och använder oss även av en matematikbok som grund för att lyfta matematiken och få känna på att ta ansvar över sin första "skolbok".

I svenskan så har vi valt att använda språkmaterialet Trulle för att läs-och skrivinläringen skall övas in.

Tillsammans med Trulle stimuleras barnen till att leka in den språkliga medvetenheten och i leken tränas också barnens visuella, auditiva och motoriska förmåga.

5 års gruppen ska arbeta med, kanin och igelkott, nallematte och rimsagor.

Förskolebarnen och femårsgruppen har samma aktiviteter på dagarna men på olika nivå de är separerade.

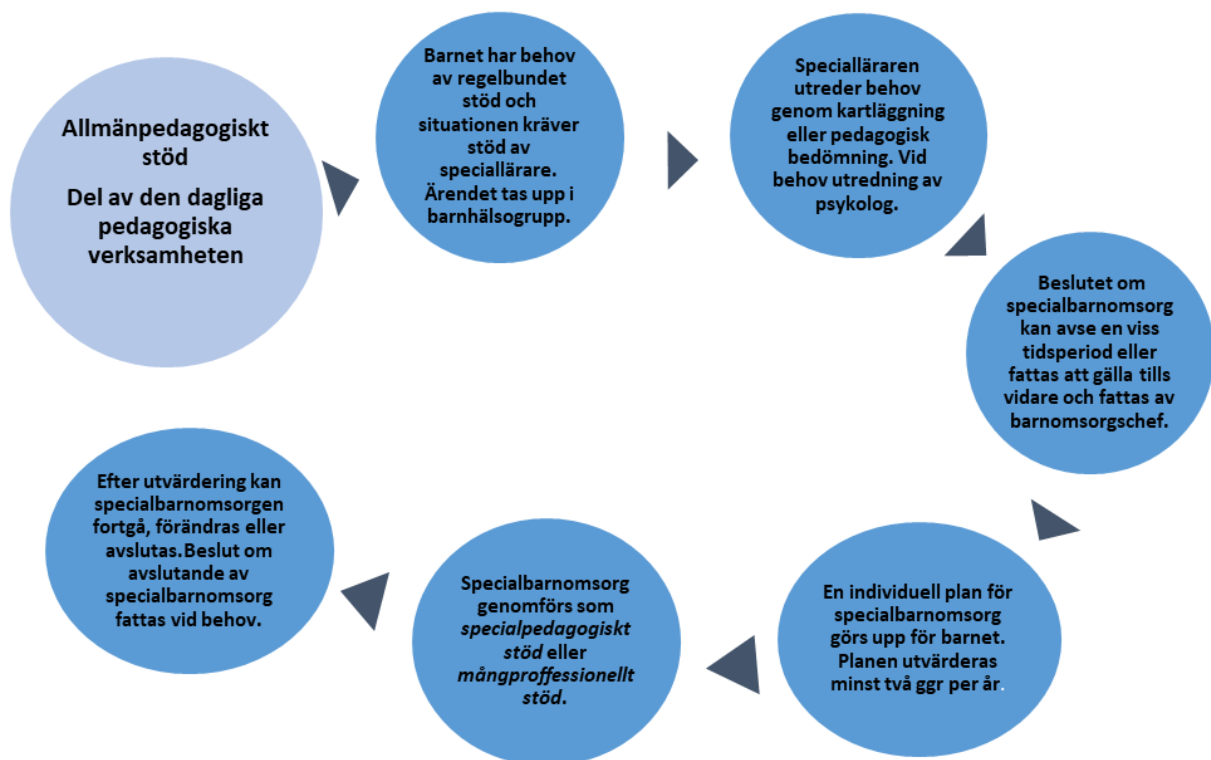
Vilogruppen på stora sidan har egen aktivitet några gånger i veckan.

12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stöd för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- All personal inom barnomsorgen ska jobba för ett välbefinnande som grund och främja ett samarbete med barnens familj och andra viktiga vuxna i dennes närmiljö. Vilket ska präglas av föräldrakapital och trygghetskänsla i relationen.
- Barnhälsan ska se till att säkerställa det tidiga stödet om behov om det uppkommer. Och arbeta sektorsövergripande.
- Det bör finnas en tydlig arbetsfördelning och tydliga rutiner vid överföring i stadierna.
- Barnet och dess vårdnadshavare bör årligen få information om vilka tjänster som erbjuds samt hur man anlitar dem.
- Vårdnadshavarna bör få vara delaktiga i hela förfarandet. Det ska vara låg tröskel för att våga ta kontakt och personalen bör vara uppmärksamma på barnets signaler om behov av hjälp och stöd.
- Barnet ska vara delaktig i processen och vårdnadshavaren kan inte neka till barnhälsotjänster om barnet själv vill.

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetsätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL, som dokumenteras i lärloggen för barnets utveckling och lärandeprocess.

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att:

- Barnet får stöd av talterapeut, logoped, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och kuratorstjänster

Specialläraren i barnomsorg ansvarar för den specialpedagogiska verksamheten vid alla enheter inom barnomsorgen i Lemland och Lumparland.

Specialläraren besöker daghemmen regelbundet och deltar då i verksamheten genom att göra gruppobservationer, enskilda observationer, kartläggningar och utredningar inför beslut om specialpedagogiskt stöd och genom att vid behov delta i samundervisning med lärarna i barnomsorg. Specialläraren är med i varje daghems barnhälsogrupp och ansvarar där för de frågor som rör specialpedagogik.

Verksamheten på enheterna riktas i första hand till den pedagogiska personalen genom handledning och rådgivning gällande specialpedagogiska frågor. I fråga om enskilda träningsstunder för specifika barn gör specialläraren kartläggningar över behovet, samt planerar träningen och handleder lärarna i hur träningen ska skötas.

För barn som omfattas av specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd fungerar specialläraren som "spindeln i nätet" och är bl.a. den som sammankallar till nätverksmöten och annat samarbete mellan de berörda kring barnet.

Alla barn som beviljats specialbarnomsorg har en individuell plan gällande hur verksamheten i barnomsorgen ska ordnas med tanke på barnets utveckling och lärande. Specialläraren utformar och uppdaterar dessa planer i samarbete med andra berörda.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling. Vårdnadshavarens kännedom om det egna barnet ska, tillsammans med personalens yrkesmässiga kunskaper och erfarenheter, ligga till grund för en respektfull dialog med fokus på barnets bästa. Barnomsorgen ansvarar över att skapa förutsättningar för samarbetet med vårdnadshavare bland annat genom en aktiv kontakt med hemmen. Familjers olika språkbakgrund behöver beaktas i kontakten så att kommunikationen kan ske smidigt. Olika behov av stöd i kommunikationen möts. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska också beaktas i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Genom att kontinuerligt bli informerade om barnets utveckling, mående och lärande kan vårdnadshavarna bättre stöda sina barn. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna vid övergångar; till barnomsorg, mellan barnomsorgsenheter, vid övergång till grundskola samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och utveckling. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

- Vi samtalar med vårdnadshavarna eller annan godkänd vuxen av vårdnadshavarna både vid lämning och hämtning, gällande barnets mående och annan viktig information.
- Vi informerar efter kapacitet via en kalender i hallen .
- Föräldramöte en gång per år, på hösten då vi presenterar vår verksamhet samt bjuder in till öppet hus på avdelningen.
- Vi ringer upp vårdnadshavare om behov uppstår eller så ringer de oss vid oklarheter. I övrigt förekommer smskontakt samt kontakt via mejl.
- Utvecklingssamtal hålls minst 1 gång per år. Där går man igenom förväntningar, mål, situationen nu, hur ser planen ut framåt samt tar upp orosmoment och funderar på lösningar med vårdnadshavarna. Utöver detta diskuterar man ämnen som föräldrarna gått och funderat på. Vid dessa möten deltar minst 1 från berörd avdelning.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen och till skolan

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och från förundervisning till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas. Information som är nödvändig för anordnande av stöd för lärande och utveckling överförs när barnet övergår från en enhet till en annan eller från ett utbildningsstadium till följande.

Tillsammans med Lemlands grundskola har barnomsorgen i Lemland gjort upp en plan för övergången från förundervisning till skola. Planen publiceras på kommunens och skolans hemsidor. För Daghemmet Saltkråkan gäller den plan som presenteras på Mariehamns stads hemsida.

På vårterminen ordnas ett besök till daghemmet av blivande lärare. Förskolebarnen åker buss in till sin blivande skola för besök. Vi tillhör övernäskoldistrikt men man kan ansöka om att få byta till en annan skola. Lärare i småbarnsfostran gör överföringssamtal med lärarna i skolan, med vårdnadshavarnas samtycke. Blivande ettor inbjuds till skolans gårdsfest på våren före de slutar på daghemmet. Informationstillfälle för föräldrar före skolstart.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Vi har personalmöten kvällstid en gång i månaden. Vi diskuterar verksamheten och planerar

Och utvärderar verksamheten. En gång per termin så har vi planeringsdagar.

Barnhälsoplansmöte.

Med hjälp av barnhälsoplanen diskuterar vi barnen och har möte med personal från båda avdelningarna och specialläraren i småbarnspedagogik. Planen delges föräldrarna för godkännande och kompletterande. Alla barn har rätt till en individuell plan som skall presentera nuläge och hur man skall kunna stödja barnet i sin fortsatta utveckling.

Specialläraren i småbarnspedagogik gör en kartläggning av barnen vilket är ett komplement till barnens lärlogg. Vi samtalar dagligen om verksamheten och hur man skulle kunna utveckla den vidare och göra det bästa vi kan för att få den bästa grogrund för barnen.

Vi på Saltkråkan vill främja en god och öppen relation med vårdnadshavarna så att vi tillsammans med dem kan utvärdera och utveckla daghemmet och dess personal vidare i nuet och framtiden.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999). Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR 2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som

gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

I vår verksamhet genomförs ingen religiös verksamhet som t.ex. Gudstjänster eller dylikt. Däremot uppmärksammas traditioner såsom jul och påsk, midsommar osv. Som har viss religiös härstamning.